

Yttrande över remiss från Näringsdepartementet om delbetänkandet En ny växtskyddslag Ds 2020:8 (N2020/00732/RS)

Sammanfattning

En ny växtskyddslag DS2020:8

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, anser att växtskydd har stor betydelse inom all växtproduktion (skog, jordbruk, trädgård). SLU föreslår att formuleringar som särskilt betonar växtskadegörarangrepp inom virkesproduktion ersätts med mer generell text som inkluderar all växtproduktion.

För att öka tydligheten vad gäller rätt till ersättning så anser SLU att det bör klargöras vilka grupper av de växtskadegörare som faller under växtskyddslagen som omfattas av ersättningsbestämmelserna.

Förslag till ersättningsbestämmelser på förordningsnivå

Av förslaget måste framgå om det innebär att ersättning ska betalas endast för det förlorade värdet för växter som varit föremål för bekämpningsåtgärder eller om ersättning också ska betalas ut för det förlorade värdet för växter som angripits men som inte omfattats av bekämpningsåtgärder.

För att förtydliga vilka förluster som kommer att ersättas bör även information om att produktionsbortfall ingå.

Generella synpunkter

Synpunkter ”En ny växtskyddslag” DS2020:8

1.1 Förslag till växtskyddslag

Föreskrifter om förbud och åtgärder för att begränsa förekomsten av andra växtskadegörare; §7 (sid 14)

Det är en förbättring att även andra växtskadegörare än insekter föreslås omfattas av lagen. Det är dock inte uppenbart varför begränsningen ”angrepp på träd avsedda för virkesproduktion” används här vilket utesluter många växtskadegörare som kan orsaka oacceptabla skador. Varför begränsa sig till att endast skydda träd avsedda för virkesproduktion och inte ta steget fullt ut och även inkludera andra växter? Det ter sig inte orimligt med tanke på att man har begränsningarna att det endast rör sig om växtskadegörare som orsakar oacceptabla skador och där en nationell reglering bedöms vara samhällsekonomiskt effektiv.

På sid 74 motiveras begränsningen på följande sätt ”När det gäller de växtskadegörare som varken omfattas av skyddsåtgärder enligt växtskyddsförordningen eller orsakar oacceptabla konsekvenser genom angrepp på träd avsedda för virkesproduktion bedöms det vara tillräckligt med rådgivning och information om åtgärder som kan vidtas frivilligt eller med åtgärder enligt de tidigare nämnda principerna om integrerat växtskydd. För dessa växtskadegörare finns det alltså inte något behov av en tvingande nationell reglering.”. Varför inte använda en öppnare formulering som tar höjd för en oviss framtid?

På sid 74 står det ”Det är viktigt att en nationell reglering motiveras av ett allmänt intresse av att skydda växter och växtprodukter, i det här fallet virkesproducerande träd och träprodukter, samt att en nationell reglering bedöms vara samhällsekonomiskt effektiv. I bedömningen av om en skadegörare kan orsaka oacceptabla konsekvenser bör fokus vara på ekonomiska konsekvenser, men även miljömässiga och sociala konsekvenser bör beaktas.”. Varför ska fokus vara på ekonomiska konsekvenser i den nationella regleringen när det inte uttryckligen står så i växtskyddsförordningen? Man kan också fråga sig om detta verkligen ligger i linje med skogsvårdslagstiftningen där miljömålen och produktionsmålen är jämställda?

Rätt till ersättning; 27 § (Sid 20)

För att öka tydligheten så vore det också önskvärt om det här klargjordes vilka grupper av de växtskadegörare som faller under växtskyddslagen som omfattas av ersättningsbestämmelserna. Om termen ”karantänsskadegörare” ska tolkas som att den omfattar EU-karantänsskadegörare, potentiella EU-karantänsskadegörare och

karantänsskadegörare för skyddad zon så vore det bra om det specificerades här (jämför beskrivningen på sid 161).

Dessutom bör väl det väl även finnas en grupp av ”potentiella karantänsskadegörare för skyddad zon” som också borde inkluderas i listan över grupper av karantänsskadegörare?

Straff för viss hantering av växter, växtprodukter och andra föremål; §36 (s. 22)

Här vore det bra med ett förtydligande att man hänvisar till växter, växtprodukter och andra föremål som omfattas av villkor och krav som ställs i växtskyddsförordningen, om det är det som åsyftas. Annars blir det otydligt eftersom även införsel av växter som inte omfattas av växtskyddsförordningen i vissa fall kan innebära en viss risk för introduktion, etablering eller spridning av karantänsskadegörare.

Synpunkter på ”Förslag till ersättningsbestämmelser på förordningsnivå”

A § - R § Ska både skador orsakade av bekämpningsåtgärderna och skadegöraren ersättas?

Av central betydelse är om förslaget innebär att ersättning ska betalas endast för det förlorade värdet för växter som varit föremål för bekämpningsåtgärder eller om ersättning också ska betalas ut för det förlorade värdet för växter som angripits men som inte omfattats av bekämpningsåtgärder. Formuleringen i t.ex. paragraf R3 indikerar det förra och paragraf D indikerar det senare. I paragraf D står det ” **D §** Ersättning för förlorat värde i skog får endast lämnas om skadeangreppet eller bekämpningsåtgärderna har orsakat förstörelse av minst 20 procent av den berörda skogspotentialen.” Denna formulering antyder att även skador orsakade av skadegöraren kommer att ersättas. Om det endast är förlusterna som orsakas av bekämpningsåtgärderna som kommer att ersättas skulle formuleringen i paragraf D kunna ersättas med ” Ersättning för förlorat värde i skog får endast lämnas om bekämpningsåtgärderna har orsakat förstörelse av minst 20 procent av den berörda skogspotentialen.”.

I många fall sammanfaller visserligen dessa två kategorier skador men det finns också scenarier där de inte gör det. Ett scenario skulle t.ex. kunna vara att man hittar stora skogsbestånd i Norrlands inland som varit under angrepp av karantänsskadegöraren *Polygraphus proximus* under ett flertal år. En bekämpningsåtgärd i ett sådant område skulle sannolikt inte inkludera skogsområden som skadegöraren redan lämnat. Ska skogsägaren i ett sådant fall

ersättas även för de träd som dödats av skadegöraren men som inte omfattas av bekämpningsåtgärden?

C § Förtydliga vilka förluster som kommer att ersättas.

Ett förslag till komplettering av texten i paragraf C; I paragraf C står det ”Ersättning enligt B § 1 för förlorat värde enligt 27 § 2 växtskyddslagen (2021:000) lämnas med högst det marknadsvärde som de växter, växtprodukter eller andra föremål som är föremål för bekämpningsåtgärder hade vid tidpunkten omedelbart före angrepp eller påverkan.”. För att bli korrekt borde detta följas upp med information om att produktionsbortfall också ingår (i andra miljöer än skogsmark). Att produktionsbortfall ingår framgår av 28 § ”Rätt till ersättning” i förslaget till ny växtskyddslag.

Specifika synpunkter

Sid 93 Är det en ”typo” i följande mening? ”Om kostnaden för åtgärderna i en framtid inte överstiger nyttan av dem, kan det mest lämpliga vara en avreglering.” Ska ordet ”inte” tas bort?

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Torleif Härd vid fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap efter föredragning av koordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av Niklas Björklund, institutionen för ekologi; Johanna Boberg, Anna Berlin, Hanna Friberg, Björn Andersson, institutionen för skoglig mykologi och växtpatologi och Anders Kvarnheden, institutionen för växtbiologi.

Torleif Härd

Fredrika von Sydow